

FAC-SIMILE OF **THE SYLLACIUS**
GIVING THE FIRST PUBLISHED
ACCOUNT OF THE SECOND
VOYAGE

*FROM THE EXAMPLE PRESERVED IN
THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY*

TO ACCOMPANY THE COLLECTOR'S EDITION OF
CHRISTOPHER COLUMBUS. By JOHN BOYD
THACHER. G. P. PUTNAM'S SONS, NEW YORK AND LONDON

Dar.
8CT
C718T3
Doc. 2

UNIVERSITY
OF PITTSBURGH

LIBRARY

Ad sapientissimū Ludovicū Mariā Sforziā Angli septimū Mediolani Ducē: de insulis meridiani atq; idici maris sub auspicijs inuictiſſimorū Regū Hispaniarū nup̄ inuentis: Nicolai Scyllacij ſiculi orium & medicinz doctoris philoſophiā Papie interpretantis Prefatio.

Um Lynceo perſpicacioꝝ: Argo centoculo ſculturio:
 admirabili prudentia nō modo quę i Italia noſtroq;
 hoc mari geruntur: lōge proſpicias: ac veluti e ſpecu/
 la (vt optimū paſtoꝝ decet) ſingula circūſpectes: ve/
 rueriā vniuerſi orbis terrarū imenſa ſpatia oculorū ob/
 tum mētisq; acie ambire contēdas: par viſus eſt: vt quę Sardināduſ
 hiſpaniarū Rex potētiſſimus: ex icognitis populis imperia ſibi augu/
 ſto augurio nuper aſciuerit: tu atē alios: cuius animi magnitudo latit/
 ſimas terras atq; maria occupat: itelligereſ. Jſ enim lybicas gentes
 efferas: ab Herculis colōnia illius domitās exemplo: æthiopas igno/
 tos hiſpaniarū imperio addit. Oriēteſ ſibi totū: chriſtianq; fidei vē/
 dicat iditionē. Quo fit vt geographos quosdāz nobiles ſane & illu/
 ſtres: quorū ſtudijs auctore Ambroſio roſato: medico p̄celebrī & astro/
 nomo ſingulari ad apliſſimas dignitates ob id p̄uecto: maxime ca/
 peris: parū diligēter de indico mari p̄ſcrutatos facile poſſis deprehē/
 dere: qui vaſtū illud pelagus a cōtinēte circūclauit ſcriptitarūt. Euz/
 cōſtet noſtro ſeculo ſecūdiōzibus Hiſpaniꝝ regū auſpicijs: meridiani
 maris ambitū enauigatū: Aethiopiꝝ iſerioꝝ terminos exploratos:
 Indiꝝ populos recognitos: Arabiꝝ beatas iſulas deprehēſas: quę i
 mari idico ſparſę cernūtur. Quā nauigationē multo atē Hāno etia;
 p̄gnus: qui Carthaginis potētia effloꝛere: circūuectus a gadibus ad ſi/
 nē arabie penetrauerat: ſcripto p̄diderat. Quidnus hoc & ſi hiſtoꝛiꝝ
 nouitate: rei iuentione gratiſſimū tibi eſt futurū: illud imprimis lenoc/
 nabit: q̄ glorię atq; amplitudini hiſpanieſi bene eſſe cupias: q̄ Re/
 gum xp̄ianiſſimorū maieſtatē pariter & religionē ſemp fueris admira/
 tus. Dabis tñ ſcriptoꝛi veniam ſiquę ad iſularū ambitū magnitudines
 ac cetera ſingula ſpectare vident: p̄ſculturioſius vberiusue a nobis nō
 explicent. Euagarū extra ſemitas locorū ignaro minime licuit: quę p̄
 litteras a Guillermo coma hiſpann: viro ſane nobili: ſermone patrio

Dar.
9CT
8C718T3
Doc.
cop.1

exaratas nuprime accepti: cū essez apud Joānē antoniū birretā papie
sū tuor ciuē optimū illico i latinū verti: Luciani veriore narratiōe:
Siculo nugatio: fortasse: qui perfricata fronte tā i consule hēc ad te.
Sed cui religiosius q̄ tibi: ad quē cura orbis terrarū maxime p̄tinet:
Et qui (vt illud quoq; adiunxerim) es solitus meas esse aliquid puta/
re negas. Satis sit nauigatiōe ista insulas iuenisse: celi tractus nosse:
portus nōnullos notasse. ¶ Postea vbi remeātibus sinus metiri: me/
diterranea exquirere licuerit: quē de multiformiū gentium truculētia
moribus ⁊ legibus: varietate viuendi a veteribus tradita sunt: ab Au/
gustino vero hipponensi pontifice: genere afro: religionis nostrę co/
lūmine: i sinibus lybie oculis visa: ⁊ in eo libro congeſta: quē de ser/
monibus ad heremitas inscripsit: narrationibus antiquorū diligen/
tius adiciā. Vale p̄cipiū decus. Ex ¶ Dapia idib⁹ decēbris. 1494.

1494
1495
1496
1497
1498
1499
1500
1501
1502
1503
1504
1505
1506
1507
1508
1509
1510
1511
1512
1513
1514
1515
1516
1517
1518
1519
1520
1521
1522
1523
1524
1525
1526
1527
1528
1529
1530
1531
1532
1533
1534
1535
1536
1537
1538
1539
1540
1541
1542
1543
1544
1545
1546
1547
1548
1549
1550
1551
1552
1553
1554
1555
1556
1557
1558
1559
1560
1561
1562
1563
1564
1565
1566
1567
1568
1569
1570
1571
1572
1573
1574
1575
1576
1577
1578
1579
1580
1581
1582
1583
1584
1585
1586
1587
1588
1589
1590
1591
1592
1593
1594
1595
1596
1597
1598
1599
1600
1601
1602
1603
1604
1605
1606
1607
1608
1609
1610
1611
1612
1613
1614
1615
1616
1617
1618
1619
1620
1621
1622
1623
1624
1625
1626
1627
1628
1629
1630
1631
1632
1633
1634
1635
1636
1637
1638
1639
1640
1641
1642
1643
1644
1645
1646
1647
1648
1649
1650
1651
1652
1653
1654
1655
1656
1657
1658
1659
1660
1661
1662
1663
1664
1665
1666
1667
1668
1669
1670
1671
1672
1673
1674
1675
1676
1677
1678
1679
1680
1681
1682
1683
1684
1685
1686
1687
1688
1689
1690
1691
1692
1693
1694
1695
1696
1697
1698
1699
1700
1701
1702
1703
1704
1705
1706
1707
1708
1709
1710
1711
1712
1713
1714
1715
1716
1717
1718
1719
1720
1721
1722
1723
1724
1725
1726
1727
1728
1729
1730
1731
1732
1733
1734
1735
1736
1737
1738
1739
1740
1741
1742
1743
1744
1745
1746
1747
1748
1749
1750
1751
1752
1753
1754
1755
1756
1757
1758
1759
1760
1761
1762
1763
1764
1765
1766
1767
1768
1769
1770
1771
1772
1773
1774
1775
1776
1777
1778
1779
1780
1781
1782
1783
1784
1785
1786
1787
1788
1789
1790
1791
1792
1793
1794
1795
1796
1797
1798
1799
1800
1801
1802
1803
1804
1805
1806
1807
1808
1809
1810
1811
1812
1813
1814
1815
1816
1817
1818
1819
1820
1821
1822
1823
1824
1825
1826
1827
1828
1829
1830
1831
1832
1833
1834
1835
1836
1837
1838
1839
1840
1841
1842
1843
1844
1845
1846
1847
1848
1849
1850
1851
1852
1853
1854
1855
1856
1857
1858
1859
1860
1861
1862
1863
1864
1865
1866
1867
1868
1869
1870
1871
1872
1873
1874
1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900
1901
1902
1903
1904
1905
1906
1907
1908
1909
1910
1911
1912
1913
1914
1915
1916
1917
1918
1919
1920
1921
1922
1923
1924
1925
1926
1927
1928
1929
1930
1931
1932
1933
1934
1935
1936
1937
1938
1939
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1950
1951
1952
1953
1954
1955
1956
1957
1958
1959
1960
1961
1962
1963
1964
1965
1966
1967
1968
1969
1970
1971
1972
1973
1974
1975
1976
1977
1978
1979
1980
1981
1982
1983
1984
1985
1986
1987
1988
1989
1990
1991
1992
1993
1994
1995
1996
1997
1998
1999
2000
2001
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011
2012
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2026
2027
2028
2029
2030
2031
2032
2033
2034
2035
2036
2037
2038
2039
2040
2041
2042
2043
2044
2045
2046
2047
2048
2049
2050
2051
2052
2053
2054
2055
2056
2057
2058
2059
2060
2061
2062
2063
2064
2065
2066
2067
2068
2069
2070
2071
2072
2073
2074
2075
2076
2077
2078
2079
2080
2081
2082
2083
2084
2085
2086
2087
2088
2089
2090
2091
2092
2093
2094
2095
2096
2097
2098
2099
2100
2101
2102
2103
2104
2105
2106
2107
2108
2109
2110
2111
2112
2113
2114
2115
2116
2117
2118
2119
2120
2121
2122
2123
2124
2125
2126
2127
2128
2129
2130
2131
2132
2133
2134
2135
2136
2137
2138
2139
2140
2141
2142
2143
2144
2145
2146
2147
2148
2149
2150
2151
2152
2153
2154
2155
2156
2157
2158
2159
2160
2161
2162
2163
2164
2165
2166
2167
2168
2169
2170
2171
2172
2173
2174
2175
2176
2177
2178
2179
2180
2181
2182
2183
2184
2185
2186
2187
2188
2189
2190
2191
2192
2193
2194
2195
2196
2197
2198
2199
2200
2201
2202
2203
2204
2205
2206
2207
2208
2209
2210
2211
2212
2213
2214
2215
2216
2217
2218
2219
2220
2221
2222
2223
2224
2225
2226
2227
2228
2229
2230
2231
2232
2233
2234
2235
2236
2237
2238
2239
2240
2241
2242
2243
2244
2245
2246
2247
2248
2249
2250
2251
2252
2253
2254
2255
2256
2257
2258
2259
2260
2261
2262
2263
2264
2265
2266
2267
2268
2269
2270
2271
2272
2273
2274
2275
2276
2277
2278
2279
2280
2281
2282
2283
2284
2285
2286
2287
2288
2289
2290
2291
2292
2293
2294
2295
2296
2297
2298
2299
2300
2301
2302
2303
2304
2305
2306
2307
2308
2309
2310
2311
2312
2313
2314
2315
2316
2317
2318
2319
2320
2321
2322
2323
2324
2325
2326
2327
2328
2329
2330
2331
2332
2333
2334
2335
2336
2337
2338
2339
2340
2341
2342
2343
2344
2345
2346
2347
2348
2349
2350
2351
2352
2353
2354
2355
2356
2357
2358
2359
2360
2361
2362
2363
2364
2365
2366
2367
2368
2369
2370
2371
2372
2373
2374
2375
2376
2377
2378
2379
2380
2381
2382
2383
2384
2385
2386
2387
2388
2389
2390
2391
2392
2393
2394
2395
2396
2397
2398
2399
2400
2401
2402
2403
2404
2405
2406
2407
2408
2409
2410
2411
2412
2413
2414
2415
2416
2417
2418
2419
2420
2421
2422
2423
2424
2425
2426
2427
2428
2429
2430
2431
2432
2433
2434
2435
2436
2437
2438
2439
2440
2441
2442
2443
2444
2445
2446
2447
2448
2449
2450
2451
2452
2453
2454
2455
2456
2457
2458
2459
2460
2461
2462
2463
2464
2465
2466
2467
2468
2469
2470
2471
2472
2473
2474
2475
2476
2477
2478
2479
2480
2481
2482
2483
2484
2485
2486
2487
2488
2489
2490
2491
2492
2493
2494
2495
2496
2497
2498
2499
2500
2501
2502
2503
2504
2505
2506
2507
2508
2509
2510
2511
2512
2513
2514
2515
2516
2517
2518
2519
2520
2521
2522
2523
2524
2525
2526
2527
2528
2529
2530
2531
2532
2533
2534
2535
2536
2537
2538
2539
2540
2541
2542
2543
2544
2545
2546
2547
2548
2549
2550
2551
2552
2553
2554
2555
2556
2557
2558
2559
2560
2561
2562
2563
2564
2565
2566
2567
2568
2569
2570
2571
2572
2573
2574
2575
2576
2577
2578
2579
2580
2581
2582
2583
2584
2585
2586
2587
2588
2589
2590
2591
2592
2593
2594
2595
2596
2597
2598
2599
2600
2601
2602
2603
2604
2605
2606
2607
2608
2609
2610
2611
2612
2613
2614
2615
2616
2617
2618
2619
2620
2621
2622
2623
2624
2625
2626
2627
2628
2629
2630
2631
2632
2633
2634
2635
2636
2637
2638
2639
2640
2641
2642
2643
2644
2645
2646
2647
2648
2649
2650
2651
2652
2653
2654
2655
2656
2657
2658
2659
2660
2661
2662
2663
2664
2665
2666
2667
2668
2669
2670
2671
2672
2673
2674
2675
2676
2677
2678
2679
2680
2681
2682
2683
2684
2685
2686
2687
2688
2689
2690
2691
2692
2693
2694
2695
2696
2697
2698
2699
2700
2701
2702
2703
2704
2705
2706
2707
2708
2709
2710
2711
2712
2713
2714
2715
2716
2717
2718
2719
2720
2721
2722
2723
2724
2725
2726
2727
2728
2729
2730
2731
2732
2733
2734
2735
2736
2737
2738
2739
2740
2741
2742
2743
2744
2745
2746
2747
2748
2749
2750
2751
2752
2753
2754
2755
2756
2757
2758
2759
2760
2761
2762
2763
2764
2765
2766
2767
2768
2769
2770
2771
2772
2773
2774
2775
2776
2777
2778
2779
2780
2781
2782
2783
2784
2785
2786
2787
2788
2789
2790
2791
2792
2793
2794
2795
2796
2797
2798
2799
2800
2801
2802
2803
2804
2805
2806
2807
2808
2809
2810
2811
2812
2813
2814
2815
2816
2817
2818
2819
2820
2821
2822
2823
2824
2825
2826
2827
2828
2829
2830
2831
2832
2833
2834
2835
2836
2837
2838
2839
2840
2841
2842
2843
2844
2845
2846
2847
2848
2849
2850
2851
2852
2853
2854
2855
2856
2857
2858
2859
2860
2861
2862
2863
2864
2865
2866
2867
2868
2869
2870
2871
2872
2873
2874
2875
2876
2877
2878
2879
2880
2881
2882
2883
2884
2885
2886
2887
2888
2889
2890
2891
2892
2893
2894
2895
2896
2897
2898
2899
2900
2901
2902
2903
2904
2905
2906
2907
2908
2909
2910
2911
2912
2913
2914
2915
2916
2917
2918
2919
2920
2921
2922
2923
2924
2925
2926
2927
2928
2929
2930
2931
2932
2933
2934
2935
2936
2937
2938
2939
2940
2941
2942
2943
2944
2945
2946
2947
2948
2949
2950
2951
2952
2953
2954
2955
2956
2957
2958
2959
2960
2961
2962
2963
2964
2965
2966
2967
2968
2969
2970
2971
2972
2973
2974
2975
2976
2977
2978
2979
2980
2981
2982
2983
2984
2985
2986
2987
2988
2989
2990
2991
2992
2993
2994
2995
2996
2997
2998
2999
3000
3001
3002
3003
3004
3005
3006
3007
3008
3009
3010
3011
3012
3013
3014
3015
3016
3017
3018
3019
3020
3021
3022
3023
3024
3025
3026
3027
3028
3029
3030
3031
3032
3033
3034
3035
3036
3037
3038
3039
3040
3041
3042
3043
3044
3045
3046
3047
3048
3049
3050
3051
3052
3053
3054
3055
3056
3057
3058
3059
3060
3061
3062
3063
3064
3065
3066
3067
3068
3069
3070
3071
3072
3073
3074
3075
3076
3077
3078
3079
3080
3081
3082
3083
3084
3085
3086
3087
3088
3089
3090
3091
3092
3093
3094
3095
3096
3097
3098
3099
3100
3101
3102
3103
3104
3105
3106
3107
3108
3109
3110
3111
3112
3113
3114
3115
3116
3117
3118
3119
3120
3121
3122
3123
3124
3125
3126
3127
3128
3129
3130
3131
3132
3133
3134
3135
3136
3137
3138
3139
3140
3141
3142
3143
3144
3145
3146
3147
3148
3149
3150
3151
3152
3153
3154
3155
3156
3157
3158
3159
3160
3161
3162
3163
3164
3165
3166
3167
3168
3169
3170
3171
3172
3173
3174
3175
3176
3177
3178
3179
3180
3181
3182
3183
3184
3185
3186
3187
3188
3189
3190
3191
3192
3193
3194
3195
3196
3197
3198
3199
3200
3201
3202
3203
3204
3205
3206
3207
3208
3209
3210
3211
3212
3213
3214
3215
3216
3217
3218
3219
3220
3221
3222
3223
3224
3225
3226
3227
3228
3229
3230
3231
3232
3233
3234
3235
3236
3237
3238
3239
3240
3241
3242
3243
3244
3245
3246
3247
3248
3249
3250
3251
3252
3253
3254
3255
3256
3257
3258
3259
3260
3261
3262
3263
3264
3265
3266
3267
3268
3269
3270
3271
3272
3273
3274
3275
3276
3277
3278
3279
3280
3281
3282
3283
3284
3285
3286
3287
3288
3289
3290
3291
3292
3293
3294
3295
3296
3297
3298
3299
3300
3301
3302
3303
3304
3305
3306
3307
3308
3309
3310
3311
3312
3313
3314
3315
3316
3317
3318
3319
3320
3321
3322
3323
3324
3325
3326
3327
3328
3329
3330
3331
3332
3333
3334
3335
3336
3337
3338
3339
3340
3341
3342
3343
3344
3345
3346
3347
3348
3349
3350
3351
3352
3353
3354
3355
3356
3357
3358
3359
3360
3361
3362
3363
3364
3365
3366
3367
3368
3369
3370
3371
3372
3373
3374
3375
3376
3377
3378
3379
3380
3381
3382
3383
3384
3385
3386
3387
3388
3389
3390
3391
3392
3393
3394
3395
3396
3397
3398
3399
3400
3401
3402
3403
3404
3405
3406
3407
3408
3409
3410
3411
3412
3413
3414
3415
3416
3417
3418
3419
3420
3421
3422
3423
3424
3425
3426
3427
3428
3429
3430
3431
3432
3433
3434
3435
3436
3437
3438
3439
3440
3441
3442
3443
3444
3445
3446
3447
3448
3449
3450
3451
3452
3453
3454
3455
3456
3457
3458
3459
3460
3461
3462
3463
3464
3465
3466
3467
3468
3469
3470
3471
3472
3473
3474
3475
3476
3477
3478
3479
3480

De insulis meridiani atq; indici maris nuper inuentis:

Columbus Regie classis prefectus: quæ hispani Mal-
myratem vocitant: cura regum exploratur^o orientis lit-
tora: ex Tali Verbiç hispaniæ vrbē nobili: quæ extra
fauces gaditanas: qua irrūpens Atlanticus oceanus
in maria nostra discurrit: sita est: portu celebri: militi
b^o delectis. vij. kalēdas octobris: āno a virgīs partu. M^occclxxxiiij.
naues cōscendit: antra vsurus secūdiore: quæ benigniter flare iam cō-
perat. Ibi nauū maiorū minorūq; agmen expeditū. ista uigia leuissi-
ma multa: barchas appellant cātabicas. Quibus ne ferri moles p-
nicitatē prępediret: ligno et sudib^o magna ex parte iūcta latera. Cha-
rauellę itē plurimę: minores enīz bę naues: ad magnā tamē et vio-
lentaz nauigationē robustę. Cū his iunctę quę ad perlustrādas in-
dorū insulas paratę erant. Jam sacra nauarū solēnia: discedentiū
excepta oscula: naues rapidibus amictę: vērillis caudatis itozos fu-
nes insinuantibus. Signa regia puppim vndiq; colorabant. Tibi-
cines et citharedi: nereidas galatheas: sirenas ipas melliflūo modū-
lamine stupidas tenuere: clangorē tubarū stridorē linoz resonan-
tibus litrozibus: bōbardarum sclopiis imis vndis reboantibus. Quo
exemplo venetozū naues longe: quę mercaturę gratia: britanicū ma-
re velificantes in portum forte diuerterāt: studio non dispari: certa-
mine non dissimili: hispanoz naues emulatę nautica celebrant: ad i-
dos abeuntibus (pro more) bene precātes rariibus. Ubi postera die
es illuxit: pumicantibus phaleris auroz cōmodū remicāre: fauonijs
sereniter inspirantibus: quinq; nauibus maioribus: charauellis. xij.
adhibitis: quę anno superiore indicūz senscrant oceanum: canarias
versus nauigant: Illas insulas superioribus annis repertas fuisse cō-
stat: in mare atlanticum iuris. Quare nonis octobribus: depulsa ma-
ris caligine: Lāzarora simul et Fortuentura: quā latini Bonamfor-
tunam non insulse nomināt: medio se se ostentāt oceano. Benigna
tellus: facilis et inoxia: nisi cornozum iniuria: quod genus alitum in-
sulas infestat: mercatores eminus repellerentur. Tanta est ea ractu-
ra: vt aduersus illorū populationes lex extet inuolabilis: qua cetera
na cornozum capita annuatim coloni singuli offerre magistratui pu-
blicitus astringantur. Qui dicto non paruerint: pecunia multan-

tur. Hinc in Canariam magnam delati: quam. *L.* Plinius a canum
magnitudine tradit esse nūcupatā: diē quē proxima fuit: cōmorātur.
quicquid ad vsum classis necessarium videbatur fore coemittit largi/
ter: non mediocri saccari copia: quo canariē abundant: in naues cō/
gesta. Nam quod Arabia quondam mittebat atq; India: gūmū
modo in arundinibus collectum: candidū videlicet ⁊ fragile: salē in/
dicum medicorum plurimi vocant. Sunt autem in canarias regum
suspicijs hispanorum deductę colonię. Que ad illustrandam pro/
uinciam decēt: diligenter sunt parata. Ibi enī episcopus hospitalis:
templum visitur venerabile. Fratrum minorum cōnobium religio/
ne obseruabili: edificio vsq; ad elegantiam extructo. Jam mercato/
res multiuagi: artifices seduli omnis fere generis: populus numero/
sus. Has insulas ⁊ si fortunatas cēseo prope occasus positas sub me/
ridiem: vt Iuba prodidit: i his quē de meridiani sinus ambitu reli/
quit: numerosa tamen cuniculorū agmina: frumenta passim ⁊ semi/
na vorantium: a quibus ⁊ olim scribit. *Ab.* Varro oppidū iussosum
in Hispania: Baleares prope euerfas: nisi po. Romani auxiliū pre/
sto fuisset: ita spōte extirio prodeunt sementibus: vt vix cum pestis hęc
validior abigi non posset: rei frumētarię annui suppetant prouēns.
Et tamen septem viri: quibus id per vices regionarij demādat: qui/
busq; octonis diebus: ad mille vsq; cuniculos abolendos: nihil quo/
tidie aliud agūt nisi venatu. Sed dū Somerā versus: diē sequēti na/
uigat: quē Bouedillę venatricis primarię mulieris subiacerit ipio: Te/
neriffaz prolabunt: nouem regulatorū ditione superbientē. Canarij eā
tenēt indomiti: sine lege: nudo corpore: quibus animus intrepidus:
pares audacię vires: quare ⁊ hispanorum adhuc iugum non sensere.
Mons arduus Teneriffam tuerur: nubes excedit: caliginosamq;
hoc nostrum celū superat: omnium (vt proditur) altissimus. Qui me/
dia nauigatione a magna Canaria ad Somerā cētum milibus abest
passuum. Cum alij in medijs Ibyię arenis canarij: saltus ab Atlante
incolant: per solitudines nigri pulueris: serpentibus repletos ⁊ ele/
phantis. Canarij ob id nuncupati: qd victus eius animalis his promi/
scuus sit: ⁊ viscera ferarum diuidua. Alijs Aethiopiam tenentibus vt
be Lynopoli. i. canum ciuitate in qua Anubis coli solitus ⁊ sacer qui

dam cibus canibus constitutus. Sex ferme dies in Somera procrasti
 nati: obsonioꝝ ⁊ aquanonis gratia: mox optato zephyris efflantib⁹:
 ad insulas indopꝝ instituto velificant itinere. Quo fit vt ad terciū idus
 octobris Ferrarię littora cōtingerēt: secūda aura initioꝝ equoꝝ. *Q*ui
 rum hic spectatu ⁊ auditu non insuaue. Insula caret aqua: fontanos
 desiderat latices: fluentoꝝ ⁊ torrentiū indiga: vt *Ombzion* eaꝝ arbi
 trari: cuius meminit. *L.* Plinius in. vj. naturalis historie libro: certis
 plecturis nō abze fuerit. Arboꝝ ingēs: laurinis folijs dēfissima: viro
 re perpetuo in celsioꝝ insulę fastigio diffunditur: roze resperfa ma
 tutino: aqua quę guttatim inde stillat: in stagno circū arboꝝe rozifera
 ducto recipitur. Nō aliā esse aquā in Ferraria: nisi ex arboꝝe. Neqꝫ id
 satis admirabere aut supra fidē opinabere cū Bonauista: que a Fer
 raria parum secessit: obsonijs singulis careat. Rīzum miliū triticū nō
 ferat: animalibus tantū abunder: vt carnibus solum vesci sit necesse.
 Idē iumentis cibus: gallinis ⁊ altilibus: crudā persepe ⁊ suo adhuc p
 pūsam cruore pascuntur. Dum meridionales sinus enanigant: sexto
 kal. nouēbris vētus inhorruit validus: fluctus intumuerē: caligo cun
 cta occupat: ponto atra incubat nox: nisi qua fulmina micabant: qua
 tonitrua reboabant. Quo genere naufragij periculosius aut tristius
 nihil: pcellolis ponti tēpestatibus cēli iniuria supaddita: imbris ef
 fluentibus: nimbis largiter irrumpētib⁹: antēqꝫ diffractę: lacera ve
 la: abrupti funes: stridētia tabulata: fori salo fluitantes: hī summo pē
 dēqꝫ insuctu: his debiscēs vnda terram inter aperit fluctus. Ibi quā
 sum quisqꝫ corporis roboꝝe ⁊ animi magnitudine p̄staret exptus:
 vires effudit cunctas. *Q*uodagno negotio fuit: naues regere: retinacu
 la tenere: ne coeuntes illiderentur p̄uidere: quę vastis persepe flu
 cibus interpositis velut turbinum montibus: vix oculis conspici po
 terant. Assuit tandem deus voto iugiter rogatus pie ⁊ flebiliter exo
 ratus. Nam siue illud *Zēdē* soboles fuerit: vt grēcia paruasit: gemel
 li fratres nauigijs salutes: siue humores accensi efferantur: qui cō
 crētā procellosę tempestatis dissoluant caliginem: vt phisici demō
 strant: siue vt christianius reor: sanctus quidam *Eremus* prodeat:
 nauticos exaudiens clamores: naufragis propicioꝝ: accensę candelę
 geminę in pretorię nanis fastigio sub obscura nocte mēuere. *Ser*

timq; sedari cepta ē tēpestas: mare lāguescere: vnde flaccescere: lene
c̄quor: inlar marmoris leuificatuū. Nebulis depullis: vbi nou? sol
diem fecit: telluris aspiciūdē flagrātes desiderio: arēne poriondē ar/
dentes cupidine: vtpote qui ex imo oceanī emerisissent: ex monitris
marinis subrepti reuixissent: longo cōtendentes obtutu: qui maxime
valebant acle oculorū: e sublimi nauis p̄torio speculatores prospe/
ctare se terrā nunciant. Jam mōtium referūt cacumina: iam syluarū
occinūt virozē: statimq; ante oculos septem insulē prodire: nō an/
tea recognite. Vbi omniū refocillatis animis: naufragij memores de/
os p̄lant: z ex ritu pacant religiosius. Nā quibus essent interris: quā
ve oceanī orā tenerent: p̄ pauci dignoscebant: p̄fectus ipse ignora/
bat minime. Illud ad acerbitem malorūq; cōgelus accesserat: q̄
aqua exhausta tota: epora cuncta ferebat. Quod partim longa navi/
gatione: partim p̄fecti dilargitione contigisse cōpertū est. Si quidē
peritus ille regionū: locorū nō ignarus: qui quo situ: quā ve celi pla/
ga sc̄ptē ille insulē iacerēt: prudētius calleret: suos cōsolans: nouam
tellurē tridui spatīo ad summū est pollicitus: quieta promittens litro/
ra: vitreos lances se ostensurum ac fluēta spondēs nitida. Qua de re
aquam fere totā viritū diuiserat largioribus metrenis hydrijsq; ca/
pacioibus: vt *Moysen* ducē sinulosas iudeorū cohortes cōfirmā/
tem: arido dicerēs in sabulo. Quē spes neq; socios sefellit: z admiran/
dum magis ductorē oibus p̄stinit. Insulē canabillis parent: gēs illa
effera z indomita carnibus vescitur humanis: quos anthropolopha/
gos iure nūcupaueriz. Aduersus indos molles scilicet z pavidos bel/
la gerūt assidue ad vsum carnū: ea captura: ille venatus: populan/
tantur: depredantur: crassantur truculentius indos: deuorāt ibelles:
a suis abstinēt: parcūt canabillis. Quod z inferius ostēdam dilucidē.
Harum prima a meridie paulo attolitur pulchritudine montiū spe/
ctanda: viridium amenitate visenda: ingens arborum frequentia lit/
torum tenuis: vt thessālica tempe. hanc dominicā appellauere in il/
lius dici honorem: quo referunt repertaz. Atergo ea relicta in mari/
nolantiem perrexere. Hūic enim cum secunda fuisset a dominica na/
uis p̄torio nomen indidere: quaz ex more ceremonijs adhibitis cru/
ce saluatoris insignitam hispania regibus ascribere. Vnde renoua

His viribus et auctis: anteluculo discedentes: terram nacti: que a ma/
 rinolante. xxx. milibus abest passuum: longe præstantior admirâtes
 nautas artius tenuit: planicie multa decora: montium inexplicabili
 decentia. Illud narratu dignum et obseruatione pulcherrimum. In
 gens fluuius e montis effluit vertice. vnde fluentia multa et torren/
 tia rapida fluitant in mare. Qui procul e nauibus miraculuz hoc spe/
 culantur: his a principio dubio fuit: niues ne ille candescerent concre/
 tæ: an vic tritæ lata facies fuisset: cum eorum tandem inualuerit opi/
 nio: qui vastum esse fluuium persuasisent. Quod mox ab his qui cū
 præsidio armatorum ad perlustrandam insulam exierant: confirma/
 tum est. Fontes videlicet ex celsiore montis suggestu emanantē duo/
 deuginti maioribus fluminibus: veluti brachijs preporctem multipli/
 cibus: quibus vniuersa irrigatur isula. Quare frōdibus comata: rores
 arboribus vestita: herbis versicoloribus depicta: non avara: nō par/
 ca: tota fertilis et exposita. Fructus in ea maxime inter ceteros præsta/
 biles Asses nominant. napis persimiles figuræ teretis: nisi q paulo
 in maius excreuerint vt pepones. Illud non subticendum q sapo/
 res reddant varios: si vices mutaueris diuersa experire. Cruda de/
 gustata vt in acetarijs solemus: pastinachas referūt: costa castaneas:
 cum suilla carne elixa cucurbitas edere te credes. Quibus si amigda/
 linum lac inieceris: nihil gustaueris mollius: nihil voraueris gulo/
 sius. In omnes artes culinarum vsusq; popinarios aptissima ser/
 cula: varietate iocunda: sapiditate gratissima: vt indeorum mana
 (dest rorem syriacum arbitreris. Nunq; intima corporis non ledant
 neq; vilo accepto incōmodo ventrem grauent: in medicorum consilio
 qui regio salario deducuntur: egrotis et male affectis exhibentur sa/
 lubriter. Porum semina secunda et multisapida ne in nostro orbe de/
 siderarentur: in hispaniam translata sunt. Est præterea secundum se/
 mentis genus: magnitudine lupini: ciceris rotunditate: farina pro/
 dit effracto tenuissimo polline: teritur vt frumentum: panis conficit
 sciti saporis. multis quibus tenuior victus: grana mādētibz. Multa/
 rimi fructes: pira odora abūde: syluestrib⁹ pomis rami curuati: vni/
 brōse syluæ: luci religiosi. Nullā iniuriā semina nouere: lolium viciam

steriles auenas nūqua extimuere Sola portulaca sulcis emergit ino-
xia. Frequētes arbores bābaciferę: tenui obductę lanugine: quibus
addita arte vestes bābacinis persimiles pficiunt. Domus magnificę
arūdīnibus textę crassioribus: conopea imitatę. Quarū elegātia no-
strozum ora verterūt protinus in admirationē. Ligna affabre extru-
cta voluptatē: tigna examussim elaborata cupidinē auxere. Hęc non
ferro non calybe incidunt: quibus carent: sed lapidibus præcatis li-
gno addito pro manubrio prosternūt arbores: robora diuidūt: trū-
cos quos vix tergeminis vlnis posses cōplecti: validos findunt. Sēs
truculctioꝝ patiētissima laborū: quā aduersus vmbrales indos pu-
gnare pauloante memorauim⁹. Vidisse hic se oculis testat⁹ Petrus
margarita optimę fidei hispanus: qui in orientem cum præfecto: no-
uaram regionum cupidine allectus perrexerat: indos plures verū-
bus affixos ad luxum gulę assari: super ardentibus prunis: cū multa
cadauera iacerent accruatim: quibus capita exēpta extremaq; corpo-
ris euulsa. Quin illud canaballi non diffitentur: palam hominib⁹ ve-
sci se affirmant. Arcu vtantur in pugna præualido: baculi magnitudi-
ne faciunt sagittas acuto osse ac aurito præfixas: ne in vlnere acceptū
facile eximi posset. Ossa illa tibiārū seruntur esse: ne quid in vsum nō
transcat: truncis humanis denotatis. Sagittarij periti. spiculis pe-
tunt quod intendūt: nūquam errante dextera. Hęc id falso dictum
quis existimet. Insitas ethiopus maritimos in his oris ⁊ insificastes
esse legimus: quod significat ternū ⁊ quaternū oculorum viros: non
quia sic sit: sed q̃ sagittis præcipua vtantur contemplatione. Lana-
ballis statura est supra mediocrē: crassiora ilia: nuda corpora. Maui-
gijs remigant maioribus minoribusq;: quę canoa appellant. Mhino-
ra habēt plurima vnico ligno excauato. Tintres ea virgili⁹: alij Mho-
noxolas nomināt. Mhaoia lateribus psutis longitudine pedū octo-
gingta. Extant a mari quātitate palmoꝝ quinq;: latitudinis eiusdem.
Pro remis lati asseres: cuiusmodi furnarijs nostris sunt in vfu: pau-
lo tamē breuiiores. Maugant hoc pacto in vicinas insulas: hoc trai-
ciunt remigio: quę moribus plurimuz ⁊ ingenio dissidunt. Interdū
euebeci longius prædandi gratia vsq; ad mille miliaria. Infantes ca-
ptiuos: pueros seruos: exemplis genitalibus: vt capos saginare mo-

ris ē. Exiles ⁊ quos macies ⁊ retardat alūt īpēs⁹: vt verueccs: mor opī
 ent ⁊ saginati in gulā trāseunt auidiōrē: subreptas mulieres: ancillas
 vxorib⁹ addicūt: aut seruāt ad libidinē. Ex quibus si nasci sobolē cōti/
 gerit: Saturni fabella verius: quē poetę filijs saturatū fingunt: vt ca/
 ptiuos absumūt. Callidi: ingenio faciles: astu sagaces: vt facile in no/
 stras leges vincēdiq; rationē nō magno negotio traduci possint: vbi
 nostrorū mores initiores agnouerint: vitāq; inspexerint ciuiliorem.
 Quare sperat breuē deposituros feritatē: tū edocētib⁹ nostris: tū il/
 lud idē idē iterminātib⁹: nisi ab hominib⁹ abstinerit: iugū subituros
 ī hispaniā captiuos vinctosq; ituros. Lepores serpētes lacertę maio/
 res pueniūt. Canes itē qb⁹ nullus oblatratus: qb⁹ nulla rabies: habēt
 quāplurimos. Hīs aspina diuisis: vbi homo cib⁹ defierit: semitostis di/
 stēdunt. Aues diuersi generis: psittacoz copia mira. Canaballis quos
 tenere diximus has septē insulas: mores non dissimiles: par studiū;
 pcedandi: eadē feritas in indos: populis alioquin frequētes: odora/
 tis abundāt arboribus: quē incolis incognitę: a nostris vix plane de/
 prehēse: qui mediterranea non lustrarunt: qui adhuc in mōtana non
 perrexerūt. Hās cū maiestati Regū ascripsissent insulam feracissimā
 sanctę Marię Sadalupę: quę ī bethica hispania celebris ē: aspica/
 to nomīne nūcupanere. Duob⁹ ibi septē dies tōmorant: profugi multi e
 canaballis: captiueq; mulieres ad nāues cōfugiūt. Qui hūmaniter su
 scepi: cibus largiter referti: deos sibi affuisse credebant. Quq; ad redi
 tū in canaballos hortant: ab hispanis: amplexati malos: pedibus ad/
 uoluti obsecrabāt. Lachrymis vbertim fluētibus deprecabant: ne rur
 sus ī manus canaballoorū tanquā pecora detruderent oilantianda. E
 canaballis capri perpauci: cursu enīm pernices: fallaces: locis pte/
 rea natura munitissimis nros ptenebant. Hinc oriētē versus: indorū
 insule cernunt in mari indico sparę: supra centū octoginta a lęua ad
 sinum arabicum deflexę. Hās esse arabum insulas potius existima/
 uerim: cum. L. Plinij: tum aliorū testimonio certissimo: quibus mo/
 res placidi mites ⁊ obnoxij. Insule nauigatione superioris anni ex/
 plozate: canaballoorum incursionibus expositę: vt e canaballis vnus
 aut alter Indorū agmē persepe vertat in fugam. Tanto timore in/
 dus corripitur: vt vinctos etiā: si quos habeāt magnopere refozini/

dent. Sadalupa relicta quarto idus nouēbris nocte discussa ingruēs
velis yētus: sinu patefacto carbasuz Mauidataz versus detulit. Quo
in loco superiore anno hispani a p̄fecto fuerant relictī: qui arcē tue/
rentur munitissimā: qui cōmerciā cum insularibus inirēt: qui docēdo
de docēdoq; populos redderēt mitiores: Ubi sol nou⁹ diē fecit: mul/
tē insulē dētegūtur: quas adire in cōsilio nō fuit. Uerū cum ad. xviij.
kalēdas decembres canaballica quēdā se obtulisset āte oculos: sinu sa/
cieq; spectabili inuitans nauigantes: placuit portū occupare: cū lau/
rancolē quoq; z rubec apparuissent procul. Immissa ē scapha explo/
ratoria naucula: vt quē insulanis lingua: quē leges: que mores ino/
tescerent. Mauclerius cū aliquibus armatis nauculē p̄fecit. Is dum
eam portus inadere partē studet: qua sex casulē patebāt: barbaroz
Lanoaz spectāt pone: ex alto remigantē ad casulas recta. Illi vbi p/
pius accedūt: peregrinā classē mirati: malos p̄ceriores: ppugna/
cula ardua obstupescētes: operi intendunt ardētius: incumbūt remis
enixius: inspecta mox naucula cum armatis: insidias rati: prozam in
propiora insulē vertunt illico. Mauclerius irrupit subito: viam ad ter/
ram intercludit: pugnā inserūt canaballi: certāt acriter: duos sauciāt
e nostris: altero ad quattuor dieculas extincto: male affecto altero:
clypeo effracto: quē habuit pro salute. Uex posteaquā flecti canabal/
li deditiōis p̄ditiōibus nō possunt: amicitie signa auersant. Lupie/
bat enīz nauclerius viuos ducere: irruiť ille hostilius. In canoā irrū/
pit hiantibus rimis nauigiū dissoluitur. Barbari qui trēs erant: cum
duabus mulieribus solis z indo vnico captiuo (hunc eim ex vicinis
subreptū insulis ducebāt) nibilo secius nando salutē petūt. Adnatāt
enīz volabiliter: fluitāt agilater: capri tādē ducunt ad p̄fectū. Quoꝝ
vnus septē vulneribus p̄fossus: z cui viscera exerta forissecus p̄dibāt:
cum sanari nō posse crederet: in mare p̄ijcit. Ille summa ebulliē
i ynda: elato pede altero: sinistra socillāte: intestina ad littora remea/
bat animosius. Quē res magnum indis inincussit timorem: qui in/
terpretes ducebantur. Formidabant enim ne verli pelles canabal/
li arrepta fuga: molirent sēuioꝝa. Quare illos e medio tollēdos obsti/
nate censebant. Capitur ergo rursus littoꝝe tenus: vincis manibus
pedib⁹ astrictioꝝ: iterum iacitur p̄ceps. Adnabat ardentius: barba/

rus tamen ille ingentis spiritus: donec crebris perforatū sagittis spiritum efflauit: vix mox longius spaciū intercesserat: currere canaballi quāplures visu horribiles: colore atro: aspectu truci: rubrica intincti: varijs illis coloribus ad ferocitatem: capitis parte altera detōsa: nigro capillo: altera promisso et extento. Et quibus captiui item plures ad naues tanquā ad aras confugere: multa detruculentia et feritate canaballozum conquesti. Post die eius diei decedentes ab hac insula quam Crucem sanctam appellant alijs posthabitis quāplurimis: sex dierum nauigatione ad indos delati: insulam quādam magni ambitū portuosam: cui cognomen Joānes baptista: regno hispano addidere. Cum renascente nouo sole die postero in eam insulam se recepere: in qua christianos superiore anno enarramus dimissos a prefecto: dū remearet ad reges in hispanias. Huius dū oras legunt: forte in portū obiter incidere: qui motū subiaceret celebri. Quos christi nūcupatur: a christianis sexaginta ferme milibus distās passuum. Octo ergo dierū nauigatione duz singula rimant: christianorū portū attingūt: voluptate inenarrabili: desiderio inexplicabili. Lupiebant eiz suos in primis repperire incolumes: mox indorū cōmertiā et mores auribus excipere: sed lōge secius accidit quā sperabat. Portū enī ingressis ad noctē prouectā: cū nemo e xpianis: qui in litore arcē tenebāt dato signo respondisset: meror oīs et dolor subiit acerbissim⁹: suspicantib⁹ id quod erat: extinctos videlicet socios funditus quos ibi reliquerant. In tanta acerbitate et formidolosa suspitione circa. x. noctis horā Indorū canoa quēda et litore soluit: ad naues expeditior. Ossichauar aduectus cū aliquibus primoribus. Is enī nauigatione altera: prefectum inita obseruabat amicitia: festini currere gratum regi Soathanario hispanorū aduētū explicat: iucūdū indis christianoꝝ reditū ostendūt: hilaratos populos significāt: nutu gestuq; exspectata pręferunt gaudia: concētu suauī: qui tenui et minuta voce ciebatur animos demulcēte. Soathanario enī regi prefect⁹ abiens hispanos cōmendauerat vnice: cōciliauerat intīme. Quocirca statim nauticula exponit actuaria: quē indos confirmaret: quos remulcāret ad prętorā. Illi dubia mēte accedere abnuūt ppius: nō se prius nauib⁹ credituri: quā prefect⁹ agnit⁹ oculisq; fidelibus inspecto. Data lo

quēdi facultate primū ille de Soathanario iterrogat familiari⁹: mox
qd de xpianis actū pquiriit cupidi⁹. Respōdēt Soathanariū egrora/
re fauciū: xpianos enecatos ois. Et cū dictis regia munera p̄soluunt
ex auro puro gucturnia duo: quibus aqua ī diuitiū abacis seruat. De
genere mortis n̄hil ea nocte extorqueri: quē causa necis deduci pla/
ne ab his nō potuit. Quib⁹ domitiōe festinata ad regē reuersis: alij
post diluculū ex Soathanarij interiorib⁹ domesticis: qui ad p̄fectū
salutandū accesserāt: necis causaz aperiūt. Interfectos scilicet hispa/
nos a Loanabo rege valido ⁊ p̄potēti. Is enīz factiosus erat: ingenio
vari⁹: cūctis formidolosus: ⁊ qui ī xpianoz cedē. Marian quoq; re/
gē quēdā sibi sociū facinoris ascuerat. Quo indiscrimine Soathanā
rius dū partib⁹ n̄forū faueret enixius: vulnus exceperat violētius in
brachio. Belli causa odiozq; irritamēta libido fuit in mulieres idoz
ardētior. Iñā cū hispani singuli quinas haberēt ī delitijs: sobolis vt ar
bitroz gratia: patiēterq; illud nullo pacto mariti ⁊ p̄pinqū ferre pos
sent: cōspirātes barbari ad vindictā cōtumelię abolendāq; iniuriam
(nullū eīz gen⁹ animatū expers zelotypię) numerosa multitudine chri
stianos sunt adorti. Qui cū stipata illozū agmina diutius nequissent
sustinere vsq; ad vltimū strenue dimicātes tādem misere obrūcant.
Quē res tū Soathanarij verbis ē agnita: tū cadauera ip̄a decē hispa
nozū a n̄ris inuēta declarauere: misera macie deformata: puluere ob/
lita ⁊ fēda sanguie: truci aspectu decolorata. Tres eīz fere mēses sub
diuo iacere neglecta sine tumulto. Deplozati socij ⁊ p̄clamatī: qui di/
gnosci deformitate nō poterāt: manes expiati solēnibus feralis thala
mi: christianoꝝum ritu terra cōdunt. Iñis peractis ad visendum regē
qui ferme a mari decē milibus passuū se cōtinebat: p̄fectus die ter/
tio intendit animum: centumq; hispanis nobilioribus comitatus: in
eam partem descendit: qua villula effumabar: culmina p̄spiciēbātur
plurima rubicīnibus dispositis: tympanistis adhibitis: acie instructa
inde in regiam deducuntur: excipiuntur regali luxu promoz. Intro
mittuntur ab his: quibus id curę mandatum erat. Soathanarium sa
lutāt lecto p̄fili iacēre ad bambacinę rētis similitudinē affabre elabo
rato. Amicitij pignora ⁊ amoris sēdera vtriq; habita: iam hispanoz
gaudet p̄sēntia: beniuolētia reintegrata: amicitia p̄firmata christia/

nostrum obitum refert miserrime: explicat dolenter: enarrat afflictis. Regum aperit furores: turmas indicat hostium valentiores: periculum ostendit: vulnus detegit quod acceperat. Ubi loquendi finem fecit e regali surgit lectulo: bullam oclponit quaz fronte auream gestabat: prefecto / q3 illam adinovit sedulo. Coronam quoq3 bambacinam illius ingerit capiti e suo detractam: balteos supra duodecim mira arte fulgentes: non / nulli enim auri crustulis distinguebantur bambacio intertexto artificio miro. Addidit ad munificentiam cucurbitas plures auro multo oppletas: quale ex aurifodinis legitur: que besse duodecim superabant. Cum bes quilibet: ut trapezitarum mens referunt: octo uncias contineat. Tot muneribus ornatus prefectus: et donis a Soathanario refertus tunicam interualam aphyricana arte consutam nobilibus coloribus variegatam facta versura induit insigniter. Balluuium quoq3 latius spatij ex aurichalco quo manus lauantur: anulos stagnicos complures: postremo beatę virginis matris reuerenter explicat imaginem: quam religiosius adorandam esse docet. Eodem exemplo indi auro plurimo onerati ad accipienda munera hispanos hortantur. Non enim omnibus licebat sine discrimine bona ab indis accipere: nisi his qui etiam inuicem rependerent: minuta videlicet munera sibulas: vitrea opera: sonabula cinea: qualia pedibus alligantur tinnientium accipitrum: his enim mirifice ethiopes atq3 arabes capiuntur: et quibus merces commutari solitos legimus in historiis. Quo fit ut vilissimis munusculis dilargitis hispani eo die supra .xxx. besse auri reportarent. Indis encorum vilitatem: nostris aurum cum aurichalco permutatione inuice irritidit. cum pro singulis encis bullis imensarum auri quantitate indi persoluisent. Neq3 id cuiuspiam mirum fuerit: cum raritudo pretij pariat. Idilegiu inquit ille apud indos pipere est preciosum: quo nihil vilius in pretiis nostris. Dum hec agunt regis vxor post Soathanarium cum puellis duodecim: que nude erant: nullo corporis tegmento singula admirabatur: amicis et familiaribus et more in terra prostratis. Nequid vero ad regalem pompam defuisse crederet: limina Soathanari egredit: ibi dispositis sedibus cum prefecto manet familiaris: et ecce euocato indo interprete a prefecto iubet: qui regem causas perfectionis edoceret: hispanos ea se perfectos gratia in regiones peregrinas: ut docendo docendoq3 mitiores

eas redderēt: insulas ī ditionē hispanorū regū potētiorū redigerent.
Soathanariū tamē regē ante alios seruatuos se amicū ⁊ familiarē.
Hec vbi rex ab indo accipit assurgēs illico terrā pede cōplodit: oculos tollit ad cēlos: vocē cedit ī gentē: ad quā ceteri indi qui fere ibi sepe cēti puenērāt acclamauere. Quē res maxio nostris timori fuit atq; formidini quī centū aderāt leuiozis armaturę: vt nōnulli capulis manū admouerint: armis oīa agēda suspicari. Rebus pacatis ⁊ fide confirmata Soathanari⁹ ad visendas naues descēdit. Ibi ppugnacula celstiora admiratus: armamēta rimatus: ferramēta cōspicatus: in equos maxime cōiecit oculos: quibus carēt. Plurimi enī deducebant egregij ad cursurā vegeti: ⁊ ad armaturā validi: quib⁹ frena cēlata: ephippia fucata: ⁊ baltei polūmina ornatissima: nō sine indoꝝ tremore formidanda illa spectacula: suspicabant enim carnē humanā illos pascerē. Detorq; vbi appulit naui magnifico suscipiē apparatu tympanorum sonitu: cymbalorū tinnitu: bombardarū fulminantiū: igneis globis emicāibus. In puppi duz desider: ietationi se prębēt hilarius: pastilli ex saccharo tragemata: ⁊ id genus omne mēsam extruebāt opipare. Regi grauitas inerat vnerabilis: maiestas imperio digna: cū ceteri idi obstupescerēt singulā. Ad mediā noctē rege ad suos reuerso: hispani delustranda insula explorādīq; sinibus cogitant. Quare ex eo portu: quē Mauidath pluriū nauīū capacissimū vocāt: ad quindecim vagant miliaria nouorū cupidi locorū. Ibi portus secesserat tutissimus: regalis nuncupat nantarū testimonio qui maria lustrarūt nulli secūdus: pomorū copia spectabilis: naturę situ prestantior. Hinc ad carisodinas beataq; fluēta vltterius euecti: aliū nacti secessus amenissimū: gratiarū illū saluat portū. In litore octo diebus a natali salutis exponuntur fluuiō caudal nitidissimo allabēte: ora notabili: regio planitiē multa ambiū mōticulis interdū leuiter assurgēs. Aeris tēperies mira: vt vites breui vinū daturas: triticum germinaturū facile quis posset cōiectari. Nā semina hortētia iacta quinq; dieꝝ spatio prodixisse: hortos repente viruisse: ceptis vberes ⁊ peponib⁹: raphanis ⁊ blitis emeruisse secūdus: spes oīum mirifice auxit. Tellus eīz ⁊ si hortis quī ciuitati proximi sunt magis gaudeat: nihil tamē recusat qđ inierceris: nihil accipit: qđ nō multo abūdātius maioreq; reddat sgnore.

Tantus autē rerū prouēctus subito accessit ex seminibus quę hispani
fecerāt: ut ad .xx. ānos obsonia suffectura cēseant. Jā viticulę inferę:
arua .puenere ridentia: iā tenerę spice: iā messes adoleuere aculeatę:
ne quid toto biēnio futuro ad rē frumētariā aut vinalia desideretur.
Selicē hanc insulam dixeris nō iniuria: siue ex arabis siue ex indis illā
fuerit. Quę post genera multa leguminū cinamomū gignit abunde:
quō metiri antiquis nisi deo pmittere nō licebat: gīngiber fert: garyo/
philos ramis triū cubitorū: corticē pallido: bābacio fertilis: redolens
castoreo: muscū nostri appellāt: scūda thure. cuius genera duo indū
sub ruffuz z cādens arabicū tradit dioscorides: reubarbaro clara: re/
medio aduersus oēs cgritudies p̄sentaneo: raconiā vocat. J̄olīn⁹.
Isteq; tamē tā p̄ciōsa munera benigna tellus parce auareq; mini/
strat: sed affatiz z largiter diffundit: vnde strues ingētes merces ices/
sabiles mercatorib⁹ suggerāt. Ceriserę arbores plurimę virescūt: lani/
gerę frōdescūt: stragulorū z tomentorū vsibus puitiles. Linarię herbe
multę similes capilis eo fillo vtrū incolę: funes vnde p̄trahūt multo
durabiliores: canap̄is rēfiores. Odozatę syluę passiz: plurima icogni/
ta: nō āte visa ferebāt. In sūma oīa ea p̄p̄rū tellurē sp̄ote edere agre/
stia tñ quę abūdate ī Badaluppa canaballoz supra edocuimus. Hāc
mitiorē hispani reddēt disciplina seminādi adhibitis colonis: villicis
adductis: q; terrā agitēt: q; sarculis findāt: aratiōe: rūcatiōe: domestica
excitēt: z si celi īdulgētia stercozatiōe nō sit op⁹. Urbī quę pulcherrima
excitat: port⁹ iūgiť īsignis piscib⁹ abūdat mollissimī saporis: q; a medi/
cis p̄gustati cgrotis ad valitudinē misrāt. Lapiunt z alij vasti cor/
poris: bouis magnitudie: quos absceis pedib⁹ deuozāt: saporis vitul/
ni: si gustaueris alia dimittes pisciū esculēta. Bellā īsulā n̄ri vocāt: cū
ciuitati J̄sabelle nomē dederit. Hęc cū sit⁹ p̄moditate z celi benignita/
te ceteras āteat: ad pauculos ānos pp̄losa erit: colonis frequēs z cele/
bris edificijs absolutis: muris magnifice: extructis cū quis hispanicaz
p̄tēdet ciuitate. Eo ordie dom⁹ disponūt surgūt mēnia: ut pulchritudi/
nē vrbis: colis secuz sit p̄stitura recepraculū. Lata via examussiz ou/
cta mediā ciuitatē diuidit: quā moralię mltę p̄ trāuersuz secāt ī lat⁹.
arce magnifica. ppugnaculo arduo exurgēte ī littoze. J̄p̄fecti palatia
regia vocāt: cū futuz sit aliqñ fauēte deo: q; tot bonorū opifex largitor

ē optimus: vt reges e gadibus profecti in tā beata regna penetrent:
lōge parua victōria suas insulas viſuri. Zbi nobile templū cōditū est
donis opulentū z muneribus refertū: quē Zsabella regina in dei cul
tū transmiſit ab hispania. Hoc enim prouincię caput futurū esse sta
tuūt. Huc ad nouam ciuitatē incolēdam multi ex hispanis viri nobi
les transiere. Inter quos Ozeda z Sorbolan⁹ ingenio clari: prudē
tes rerū multarū experientia. Hos p̄fectus forte in ſabeorū miſit i
teriora cū expedito comitatu: qui ad Regē Sabā p̄derēt (vt ab in
dis acceperat) p̄diuitē nō longis itineribus distantē. Turiferos ſa
beos eos eſſe receptū ē: quos hīſtorię noſtratū decātant: z peregrini
reſerūt ānales. Illud enim tā tritū. Reges a ſaba veniēt aurū z thus
deſerentes: quibus insula ſcater vbertiz: z abūdat copioſe. Sabci cū
ditiffimi ſunt ſyluarū fertilitate odorifera auri metallis: agroꝝum ri
guis fluminib⁹: mellis cęcęq; p̄uētū. Quū huc intrēdit ozeda pagos
p̄traſiēs: ab indīs vīcatim hoſpītaliter inuitat: vtpote qui viā docerēt
ad regē fidelius: z quē habebant eſui aſſerēt libētius. Dagozum
p̄ncipes caciques appellati. Deductuſq; ab indīs ad auri caniculos
z diuites arenas: quē ad cētum z decē millaria ſeceſſerant: flumina
ibi multa. riuos ſupra. xliij. offendit. dictū mirabile z auditu incre
dibile tam beatis donibus vberē regiōnē. Aurū legitur ex cauata riuī
marginē. repente enim aqua ebulliēs emergit: primū ſcaturit turbi
dior: poſt pauxillū nītoze recepto grana aurea quē inſundo grauiora
reſidēt pādunē limpidi⁹: drachmę aureę pōderis: maiora minoraue:
e quibus Ozeda ipſe collegit plurima. Illud pulcherrimū quod ſcri
bere p̄duiſſet me niſi ex fide fuiſſet acceptum: percuſſo claua ſaxo:
qđ mōti adiacet: p̄oſiliſſe magnā auri quātitatē: eſuſſiſſe vndiq; au
reas ſcintillas: fulgore ienarrabili. Oneratus Ozeda auro multo ſca
turiginis benignitate: ſtupidus gazarū magnitudinē: domultionem
parat ad p̄fectū cū nūcijs ſeliciozib⁹: Sorbolano ſocio cū manu hi
ſpanoꝝ ad regē. cuius cauſa diſceſſerāt alacrius progrediēte. Zs dū
ad illum aſſeuerātius feſtinat: fluuiō ingenti aliquātiſper retardatur:
qui hiſpaniē rago ditior: hībero potentior in nauigabilis fere vide
batur. Hūc cum tranare non poſſet p̄ualido torrentis impe
tu: accurrere indozum greges vndiq; ex vltiori rīpa auxilium

familiariter pollicentes. Quae de re solliciti: vada indicant: vias edo-
cent: statimque duas nauiculas imittunt validiores. Excipiunt. Borbola-
nus altera: summo cum discrimine: traiectu longo: torrete vehemētiore.
Quae omnia hispana virtus contempsit: dum patriae imperio studet. ppa-
gando. Comēatū alteri cōmittūt transuehēdū: ducētis auxiliariis
indis circūnstantibus: cymbā qua hispani gestabātur sublinētib⁹.
Traiecto flumine multis honoribus honestant: ab indis beniuolēti⁹
deducūtur per caciquos affabiles agētes iter. Tūc illis offerent/
bus: eisdē penitus exhilaratis: nihil potius sibi futurū indicantib⁹: q̃
si ea loca ab hispanis habitari atq; excoli viderēt. Tumq; de auri cu-
niculis: deq; argēti origie mirāda narrassent: forte a quodā caciquo
ad aurificinas deducuntur: vbi faber quidam aurū in bracteas minu-
tissimas tenuabat. Lapis enī teres eas excipiebat: politissimo mar-
gine cōspiciuus. diademātū ille mītrarūq; eximīter peritus (his enī
ad capitis luxuriā indoꝝ mulieres vtuntur) pregrādē ibi laminā
excudit tenuissime. quae cuiusuis vel robustissimi hominis vires gesta-
tā superasset. Pollicitus auraria proderet: eo se recipere non procul
a calula quā opifex incolebat: vbi quattuor spectātur flumina: arenas
aureas voluentia. Nec enim longe vberius q̃ ab Oreda fuerat pper-
eum: aurea grana scaturiebant: drachmarū duarū auri: pondere ar-
gentea plurima micabant in fundo. Quod tum celi felicitate accidere
existimo: tum auri vilitate. Auri enī argētiq; vsus apud eos rarissi-
mus: metalli affluētia pretiū minuēte: in diademātū enī solū et mītra-
rū delicias transeant. Mores illis placabiles: omnia pmunia: avari-
tiē nulla suspitio: nō illud flagitiosum: hoc meum hoc tuū. nō alieni
appētus: nō habēdi cupiditas liuore propulsato: idē animus: oibus
mutua beniuolētia: par fides et obseruancia. Radiabus vescunt quae
Māpis simillime: iacto semine nulla cultura spōte. pueniūt. Mulie-
res benignē placide et igenio faciles. Qd edocueris accipiūt subito: te-
nētq; fideliter. Salutationē beatę virgis a nrīs edoctę adorāt suppli-
citer. Quib⁹ lingua. pmp̃ta et expolita. Nihil mōstraueris qd nō sumis-
simū effuxerint. Voluptatib⁹ et delitijs vacāt plurimū. Cōpotatiōes
illis et ictatiōes assidue: cū aqua potēt nullo vini vsu. Dormiūt lecto-
bābacino aut cucurbitino: qui pētilis circūagit. Unica illis ea volu-

ptas hęc solę delitię. *L*āpanarū sonis mirifice capiunt: oblectant ex
mie: vt vix ab illis dūoneri possint. ad quas pertractandas pulsant/
dasq; horis fere cōtinuis audius accedūt. *C*orpora cōgruētā mē/
bzorum decorēq; suū retinēt colore surruffo. *U*ngues illis elegan
tes ⁊ politi: candēt bētes vt ebur: oculi celsi: macularū varietate: ni/
gricans capillus lenis scilicet ⁊ demissus: pressę capite: fronte lata: ra
ritudine pilorum sterilis barba: viuunt ad prouectiorē etatē: decre/
pitis rara canicies. *M*ulierib⁹ eadē forma atq; corpis statura: pigmē
tis se colozant ⁊ vnguētis fucāt luxuriosius. *M*edicamētī genus ter/
rā ē quę in insula prouenit. rubicā hāc putari: cōmune illud fomē/
tum oib⁹. *E*o medicamēto ora illinita si longe spectaueris: cructa di/
xeris direpra cute. *M*ane sub diluculū flumine proximo: riuo līmpi/
do se abluūt decēter. *I*ncertū religiōe an mūditię gratia. *S*estu mol/
liculę: motiōe lasciuiulę: ludūt cū nostris: procantur liberius: modo
nihil turpius tractetur: offendunt enim si iocis abutaris. *S*aliunt in
hūc ferme modū. *M*urimę simul quibus diademata ⁊ mitrę crines
vinciunt: ex vno persoluūt lūnre: tōluto modo: modo gressu segnio/
re. *L*aminę quę digitis gestantur iplicitę inuicē percussę: non in iocū
dum ciunt tinnitū. *A*d quorū sonitū voce non dispari cantu non in/
suani in molliciē decorę: flexibus tortuosis: exossam ⁊ eneruē saltatio
nē explicant: ordine pulcherrimo: nexu interdū vario atq; inexplica
bili: nulla se alijs p̄ferētē: cu; omniū qui spectant admiratione. *Z*u
su debaccharę petulantius ⁊ fatigatę procarius: equis gressib⁹ acele/
rantes: voce edita cōtinuatam absoluūt saltationē. *M*ec vbi *S*orbola
nus explozauit singula: nō diutius: tam bonaz fortunā diffērens: ver
so itinere quo ad regē *S*abzozū festinabat: efficaci celeritatē pedē rei
tulit ad p̄fectū veluti *M*ercurius opulētior: indicaturus quę de au
ri fluctib⁹ oculis exceperat: diuitias enarraturus iestimabiles. *Q*ui/
bus acceptis: p̄fectus exhilaratus deo *O*ptimo maximo imprimis
reddit gratias: mox auri partem viritim in suos diuidit: quos tot
bonozū repertoies habuit: quos socios labozum terra mariq; fideli⁹
sibi adiunxerat. *Q*uorū opera hispanozū regna auguste aucta: terre
icognitę dep̄chēse: innumerabiles gētes receprę: quę ad austrū p̄rine/
bāt extimę: vltra q̄uatoris metas ⁊ signiferi seruoies: ppli recogniti

gregatim sparsi sine lege: qui ad christi religionē breui traducentur.
Quare de rebus omnibus ⁊ tam præclare gestis præfectus reges mo/
ner: cum tã beatīs nuncijs charauellas. xij. remittit in hispanias: intē/
tus ille ciuitati extruēde: in quibus edificandis incumbens sollicitius:
mira indorum multitudine quotidie in Isabellam nouam ciuitatē
cōfluēre: qui hispaniā gratulātes: officij monumenta ⁊ honores illis
prope diuinos exhibent. Magna sane atq; ingens Colūbi præfecti
laus: qui classem primus nostro quo in indicū oceanū deduxit. Ma/
ior Regū excellentium gloria: quorum imperio hæc geruntur. Qui
fidei christianę incūbentes: victoria memorabili: trophæo inexplicabi/
li: hispanias primo: quorū patria est: expurgarūt superbissimo Brana/
te Rege pulso: Bethicę partē opulentiorē iam pridē occupante: Iu/
dęos item ex his terris quibus late iperitant lōgi⁹ discreuerunt: sup/
sticiosos omnis radicitus extinxerunt. Nunc ad cognoscenda oriētis
littora ad amplificādam christi religionē christianissimī Reges pro/
pensius intendunt.

**Excellenti & prudentissimo viro domino Alphōso cavallarie furecōsul-
ro disertissimo vicecancellario regio dignissimo Nicolaus Scyllaeus
Siculus. S. D.**

Eum me tibi viro primario & excellenti iā pridē ita denu-
ueris: ut studia mētēq; oēs iperio tuo religiosi⁹ subdi-
deris: ex Hispanijs cū in Siciliā i patriā scilinarē: mox
philosophicē & medicē studio i cisalpina gymnasia trā-
slatus. xij. ānos Papie versarer iter totius Italiē phi-
losophos illustres: celū nō animuz mutasse me comperi. Nūquā dñi
imago mihi ex imo decidit pectore: nusquā tue mān suetudis vestigia
diuturnitas vlla deluit: ita cordis fibris memorabile nomen tuū ra-
dicitus ihēserat. Alijs regionū pmutatio: noua locozū admiratio: pe-
grinatione diutina memoriā adimit suoz. His p̄cordia i amore fri-
gescere: & qđ idignius recētū familiariū cōmertio: veterēs amici aīo
delabūtur. Ego cōtra: quo lōgi⁹ i pegrinas nationes longa viāz iter
capedine sum pgressus: eo tenacior fact⁹: nō modo pietatē i te meā
itēgrā custodiui: vix absentis desiderio: quotidie asseuerātius auxi.
Quo factū ē ut cū tui vidēdi cupidine maxime flagrarē qm̄ adire tur-
bulētissimis bis tēporib⁹ denegat: scripta saltē nostra iussi tua sacra-
tissima limina cōtingere. Accipies igit que nuprime de isulis indie re-
cognitis sub auspicijs regū iuictissimozū: i latinū cū verterē: cordatis-
simo Ludouico Sfortie mediolanēsi Duci iclyto dedicauerā. In
quibus si quid pperā enarratū: aut dictū circūcis⁹ fuerit: id nō a no-
bis p̄uaricatū existimabis. Indicis illud viciū: nō nostrū fuit flagi-
tiū. Nā p̄ter ea que accepi: queq; audini: pmutare aliqd aut adde-
re nō sum ausus. Cū illud maxime i p̄cipio me sollicitasset Colūbū
classis regiē p̄fectū ex Calī vrbe orā soluisse i idicū oceanū: nō nullis
e gadibus discessum affirmātib⁹. Tu siquid temere scriptū offen-
deris dele: obscuritati lumē adde: siqd vagat⁹ luxuriauerit cohibe:
vmbzā affer: lima tua quā exactissimā noui: i oībus vttere. Ita enim &
me magno onere subeluaneris: & te posteris cōsuluisse nō penitebit.
Vale ex papia Idibus decembrib⁹. MDCCLXXXIIII.

